Budapest, 1891. november 16-án. Jüdisches Volksblatt. I. évfolyam 63. sz.

יידישעס פאָלקסבלאַטט

אונפארטייאישעס אָרגאַן פיר פאָליטיק אונד יידישע אינטערעססע.

Megjelenik hetenkint 3-szor: hétfőn, szerdán és pénteken
עדשיינט דריימאל וואכענטלך: מאנטאג, מיטטוואך אונד פרייטאג.
אבאָנניירט אונד קאָנקורירט פאַן נעמיינדען ווערדען בוילליגסט בערעכנעט.
רעדאקציאָן אונד עקספעדיציאָן: בודאפעסט, וואורמהאָה.

Előfizetési árak: Egész évre 8 frt, félévre 4 frt, negyedévre 2 frt.
פרענומעראַציאָנס-פרייז דעם בלאַטעס:
פיר גאַנצע יאָר: 8 גולדן, האַלבייאָריג 4 גולדן, פיערטעלייאָריג 2 גולדן.
פיר דאס איינצעלנע:
גאַנצייאָריג 10 גולדן, האַלבייאָריג 5 גולדן, פיערטעלייאָריג 2 גולדן, 50 קר.

פרענומעראַציאָנס־פרייז אין
דיא רעדאקציאָן דעס
„יידישעס פאָלקסבלאַטט"
בודאפעסט, וואורמהאָה.

felelős szerkesztő: DORNBUSCH MÓR.
בודאפעסט מאָנטאג, טו׳ מרחשון תרנ״ב. — ערשיינענדער אונד רעדאקטאר: מ׳ דאָרנבוש. — ערסטער יאהרגאנג, נומער 63

☛ דיעזעניגן הערען אבאָנענטען, דערען פּראָנומעראַציאָן אם 15. נאָוועמבער עגדעטע, ווערדען אם ערגיינזונג דערזוכט, דאמיט קיינע אונטערבריכונג אין דער צוזענדונג דעס בלאַטעס אן איהרע אדרעססע איינטרעטע.

דיא זאָרגען אונד לאַסטען

דעם בערעדטען פריעדענס. —

אלס ערנסט, יא אלס זעהר ערנסט זאָלל קאַיזער-קאַנג פראַנץ יאָזעף, אים געשפּראָכע מיט דעם פאָלקס-פיהרער יאָוואָר-סקי, דיא איבוואָרטונג לאַנג בעצייכנעט האבען, דיעזעס אָבמאַנג דעס פאָלקס-קלובס נעגענאיבער זאָלל זיינע מאיעסטאַט זיך פאָלגענדערמאַסען גע-אייבערט האבען:

„דיא איסערע לאַגע איזט זעהר ערנסט. דורך דיא הונגערס-נאָטה אין רוסלאַנד שטייגט דיא קריעגס-געפאָהר. צוואר זינד דיא וואַפּפענ-ריסטונגען רוסלאַנדס נאָך ניכט וויט גענג פאָרגעשריטטען, אבער דיא לעטצטע רוסישע אנלייהע האט רוסלאַנד מיט בעדיי-טענדען מיטטעלן פערזעהען."

דיא נאכריכט פאָן דיעזער איסערונג דעס מאָנאַרכען האט זאָזאָרגל אן דער ווייטענער באָזע אלס אויך אין דען קרייזען דעס ווייטענער רוסיסראַ-טהעס דיא האָכסטע אויפרעגונג דערפאָרגערופען. זאָ דאס מאַן זיך אן מאַסגעבענ-דער שטעלל פערזאַלאַססט געזעהען האט, דען וואָרטליוט דיעזער האָכוויכטיגען איסערונג צו ווי-דערופען אונד בעדייטענד אבצושוואַכען.

ווער דאבען דיא אם לעטצטען מיטטוואָך פאָן זיינער מאיעסטאַט געדאלטענע טהראָן-רעדע זאָ-פאָרט אלס „פערדראָסענונג דער פריעדענס-צופער-ווכט" אויפגעפאַסט אונד דאראן דיא בעמערקונג גע-קנוּפּפט, דאס שליממסטע צו בעפירכטען שטע-דע, ווענן אויך דיא האָפּפנונג אויף אינע בעססע-רונג דער לאַגע, נאָך דער אללערדאָכסטען איסע-רונג, „ניכט איינגעשלאָסען" זייא. אלס אינע אָפּ-פענע אונד פרייע קלאַרלעגונג דער לאַגע האבען ווייר דען אינדאלט דער טהראָנרעדע בעצייכנעט.

אין דעמזעלבען זינגע פאַסען דיא איינזאָר-טיגען בלאַטענטלאָר דיא צייטונגען דייטשלאַנדס, דיא טהראָנרעדע אויף, זאָ שרייבט דיא מינכענער „אללגעמיינע צייטונג" צו דיעזעם געגענשטאַנדע פאָלגענדעס:

„פאָן אינער ביז צור פריעדענס-זעהנזוכט זיך שטייגערנדען פריעדענס-ליעבע ערפיללט אונד ווייט ענטפערנט דאפאָן, אויפרעגענד ווירקען צו „אָלל-ען אראָנגערט דיעזע רעדע דען וועלט-טהיל נאכדריק-ליך אן דען אונפערגאַנדערטען פאָרט-בעשטאַנד דער גפאַהרען. קאַי-זער פראַנץ יאָזעף האט דען פריעדען אלס בעדראָהט בעצייכנעט, איין וואָרט, דאס אין זיינער זעלבסט-פערשטאַנדליך וואָהל-אבגעוואָגענען שווערע קינע דיעזעניגן הערען אבגעגעבען, דערען פראָ-נומעראַציאָן אם 15. נאָוועמבער עגדעטע, ווערדען אם ערגיינזונג דערזוכט, דאמיט קיינע אונטערבריכונג אין דער צוזענ-דונג דעס בלאַטעס אן איהרע אדרעססע איינטרעטע.

דאס איזט איין עללענ-לאַנגער זאַטץ, ריך אן פראָזען, אבער אם אן זינן אונד דונקעל אן בעדיי-טונג. עס פערלאָהנט זיך דער מיהע, דיעזען ראָטה-זעלאַפּפטען זאַטץ, דער נאָכן גוט איהם דעם מונדע איינער קאַרטענ-אויפשלאַגערין האָטטע קאָממען קאָנגען, אויפצולאָזען אונד אויף זיינען וואהרען ווערטה צוריקצופיהרען.

וואס אין דעם אָבען אנגעפיהרטען לאַנג-אטה-מיגען זאַטצע איהם נאָמען דער רוסישען רעגיערונג פערקונדעט ווירד, בעזאָגט ניכטס ווענינער אונד ניכטס מעהר, אלס פאָלגענדעס: „אויך רוסלאַנד ווינשט דען פריעדען, אבער נור האָנען ווענן זיינע בערעכטיגטען אינטערעס-סען. דיא יעטצט אויף דעם שפיע-לע שטעהען, געוואָהרט ווערדען."

ווענן דיעזע איסערונג אין וואהרהייט דען אב-זיכטען דער רוסישען רעגיערונג ענטשפּריכט, דאנן בעדייטעט זיא אָ פיעל, דאס מאַן זיך אין פעטערס-בורגער האָף-קרייזען אינע הינטער-טהיר אָפּפען לאַססט, אום נאָך בעלעבען אינען פאָר-וואנד פיר דען קריעג אנגעבען צו קאָנגען. „בערעכטיגטע אינטערעססען רוסלאַנדס — וויא דערנבאר איזט דאָך דיעזער בעגריפּ, וואס קאָנן מאַן ניכט אללעס אין רוסלאַנד פיר אין „בע-רעכטיגטעס אינטערעססע" דעס צאַרענ-רייכעס איהם-געבען! האַלט עס דאָך רוסלאַנד פיר אין געבאָט זיינעס בערעכטיגטען אינטערעססעס", דאס דיא באַלקאַנ-שטאאטען בוילגאַרין, סערביען, אונד וויא זיא אללע דייססען, אונטער דאס רוסישע יאָך גע-ראָטהען. דיא פרייהייט אונד זעלבסטשטאַנדיגקייט דיעזער שטאאטען ווידערשפּריכט — נאָך מאָסקאָ-ווישער אויפפאַססונג — דען בערכטיגטען אינ-טערעססען רוסלאַנדס, אין עבענוא „בערעכטיג-טעס אינטערעססע" דאס רוסלאַנד דאראן, אללע סלאַווען איידאָפּאָס אונטער זיינע געוואַלט צו ברינגען, קאָנסטאַנטינאָפּעל אן זיך צו דייססען, אי-בערהויפּט זיינע עראָבערונגס-וזכט, זיינען אונער-זאַטטליכען לאַנדער-הונגער צו שטיללען.

אבער איין וואהרהאפט בערעכ-טיגטעס אינטערעססע דאס רוס-לאַנד דאראן, דיא אינצפיידענהייט זיינער אינ-טערטהאַנען, דיא טאָגליך שרייענדער זיך איסערט, צו בעזייטיגען, יאָלל עס דעם דורך פערלייהונג פאָן פרייהייט אונד פערפאַססונג בעזוערקשטעללינען? דאס פערטראָגט זיך וויעדער ניכט מיט דעם „בע-רעכטיגטען אינטערעססע" דער רוסישען געוואַלט-הערשאַפט. אום זיין פאָלק צו בעטייבען, ווירד רוסלאַנד אינען קריעג בעזיינען. פיעללייכט ווירד דאס צאַרענריך דורך אינען קריעג זיינעס הונגערנ-דען פאָלקע איהסזיכט אויף רייכע ביטע פאָרשפּיע-געלען. „דורך דיא הונגערנאָטה אין רוסלאַנד שטייגט דיא קריעגס-געפאָהר. דיעזע וואָרטע דעס קאַיזער-קאָנגס פראַנץ יאָזעף האבען אינע וויטענדענדע בעדיי-טונג.

אבשוואַכענדע דייטונג צולאַסט אונד אויך דאדורך ניכטס פאָן זיינער ערנסטען בעדייטונג פערליערט, דאס אן אינער אנדערען שטעללע דער טהראָנרעדע פאָן דען פערזיכערונגען פריעדליכער בעשטרעבונ-גען זייטענס אללער באַנגעטע געשפּראָכען ווירד. מאַן קאָנן זיך דעם איינדרוקס ניכט ערוועהרען דאס דער קאַיזער נונמעהר דאס מאַס זיינער פערזאָנ-ליכען פערענטוואָרטליכקייט פיר דיא פערנערע אויפרעכטהאַלטונג דעס פריע-דענס פיר ערשאָפּפט האַלט אונד דען אוי-גענבליקק פיר געלאָסמען עראַכטעט. אין זיינען פאָלקערן ניכט לאַנגער אינע פריעדענס-צופערזיכט צו נאָהרען, וועלכע לייכט אינע פלאַטצליכע ענטטייישונג ערפאהרען קאָנטע."

אין נאָכן דעמזעלבען „זינגע איסערן זיך דיא איבריגען בעדייטענדען צייטונגען אין דייטשלאַנד. דיא בעלינער „פאָסס" שרייבט:

„דאס איזט אינע אויפריכטיגקייט, וויא זיא אינעס קאַיזער אנשטעהט, אבער דיא קאַי-זערליכען וואָרטע בעקונדען צוגלייך אינע האָהע שטאאטסמאַנניש קלוגהייט. דענן דאס וואָרט דעס מאָנאַרכען ביא זאָלכען געלעגענ-הייטען איזט ניכט בלאָס אן דיא רעגיערונגען, אָנ-דערן אן דיא פאָלקער געריכטעט. ניכטס איזט אבער דעם צוזעקק דער בערוהיגונג וועניגער דיעגליך, אלס פערטושונגס-פערזוכע, דיא מיט דען טהאטזאַכען אם אָפּפענען ווידער-שפּרוך שטעהען. דיא פאָלקער מיססען זאָ גוט וויא דיא רעגיערונגען דאס אונבע-קוועמע געפיהל איינער אונ-זיכערען לאַגע ערטראָגען לער-גען. זיא מיססען לערנען, וויא מאַן אינער זאָל-כען לאַנג בענעגנען, נאָכדעם דאדורך, דאס מאַן צוגלייך וואַכזאַם בלייבט. אבער דורך דאס געבאָט דער וואַכזאַמקייט זיך דענאָך ניכט פאָן דען עראָבער-דערליכען געשאַפטען דעס לעבענס אבצוי-הען לאַסט."

דיא ציטונגען ענגלאַנדס אונד איטאַליענס שטיממען אין אינגען וואָרטען דעם וואונשע אונ-זערעס עדראַבענען מאָנאַרכען צו, דאס עס איהם בעשיעדען זיין מאָגע. „יינען פאָלקערן „דיא פראָבע באַטשאַפט פערקונדען צו קאָנגען, דאס דיא געגענ-וואָרטיגען זאָרגען אונד לאַסטען דעס בעדראָהטען פריעדענס אידער עررייכט דאבען." — אינד אויך דאס „שוינאַל דע סט.-פעטערסבורג", דאס אָרגאַן דער רוסישען רעגיערונג, שטיממט אין דיעזען וואונש אין „עדאָר — אונ-טער פאָרבעהאַלט". דיעזעס בלאַטט שרייבט: „מאַן ווירד אובעראַלל דאָרט זיך דיעזעס וואונשע אנשליעסען אונד דיעזע האָפּפנונג טהיי-לען, וויא דיא עדהאַלטונג דעס איראָפּאַישען פריע-דענס אונטער פאָרבעהאַלט דער וואהרהונג דער אויף דעם שפּיעלע שטעהענדען לעגי-טיגען אינטערעססען ניכט רעכט אלס דאס זיכערסטע אונטערפּפאנד דעס גלייכגעוויכטס אונד דער וואָהלפאהרט דער פאָלקער אנגעזעהען ווירד."

דאס איזט איין עללענ-לאַנגער זאַטץ, ריך אן פראָזען, אבער אם אן זינן אונד דונקעל אן בעדיי-טונג. עס פערלאָהנט זיך דער מיהע, דיעזען ראָטה-זעלאַפּפטען זאַטץ, דער נאָכן גוט איהם דעם מונדע אינער קאַרטענ-אויפשלאַגערין האָטטע קאָממען קאָנגען, אויפצולאָזען אונד אויף זיינען וואהרען ווערטה צוריקצופיהרען.

וואס אין דעם אָבען אנגעפיהרטען לאַנג-אטה-מיגען זאַטצע איהם נאָמען דער רוסישען רעגיערונג פערקונדעט ווירד, בעזאָגט ניכטס ווענינער אונד ניכטס מעהר, אלס פאָלגענדעס: „אויך רוסלאַנד ווינשט דען פריעדען, אבער נור האָנען ווענן זיינע בערעכטיגטען אינטערעסען, דיא יעטצט אויף דעם שפּיע-לע שטעהען געוואָהרט ווערדען."

ווענן דיעזע איסערונג אין וואהרהייט דען אב-זיכטען דער רוסישען רעגיערונג ענטשפּריכט, דאנן בעדייטעט זיא אָ פיעל, דאס מאַן זיך אין פעטערס-בורגער האָף-קרייזען אינע הינטער-טהיר אָפּפען לאַססט, אום נאָך בעלעבען אינען פאָר-וואנד פיר דען קריעג אנגעבען צו קאָנגען. „בערעכטיגטע אינטערעססען רוסלאַנדס — וויא דערנבאר איזט דאָך דיעזער בעגריפּ, וואס קאָנן מאַן ניכט אללעס אין רוסלאַנד פיר אין „בע-רעכטיגטעס אינטערעססע" דעס צאַרענ-רייכעס איהם-געבען! האַלט עס דאָך רוסלאַנד פיר אין זיינעס בערעכטיגטען אינטערעססעס", דאס דיא באַלקאַנ-שטאאטען בוילגאַרין, סערביען, אונד וויא זיא אללע דייססען, אונטער דאס רוסישע יאָך גע-ראָטהען. דיא פרייהייט אונד זעלבסטשטאַנדיגקייט דיעזער שטאאטען ווידערשפּריכט — נאָך מאָסקאָ-ווישער אויפפאַססונג — דען בערכטיגטען אינ-טערעססען רוסלאַנדס, אין עבענוא „בערעכטיג-טעס אינטערעססע" דאס רוסלאַנד דאראן, אללע סלאַווען איידאָפּאָס אונטער זיינע געוואַלט צו ברינגען, קאָנסטאַנטינאָפּעל אן זיך צו דייססען, אי-בערהויפּט זיינע עראָבערונגס-וזכט, זיינען אונער-זאַטטליכען לאַנדער-הונגער צו שטיללען.

אבער איין וואהרהאפט בערעכ-טיגטעס אינטערעססע דאס רוס-לאַנד דאראן, דיא אינצפיידענהייט זיינער אינ-טערטהאַנען, דיא טאָגליך שרייענדער זיך איסערט, צו בעזייטיגען, יאָלל עס דעם דורך פערלייהונג פאָן פרייהייט אונד פערפאַססונג בעזוערקשטעללינען? דאס פערטראָגט זיך וויעדער ניכט מיט דעם „בע-רעכטיגטען אינטערעססע" דער רוסישען געוואַלט-הערשאַפט. אום זיין פאָלק צו בעטייבען, ווירד רוסלאַנד אינען קריעג בעזיינען. פיעללייכט ווירד דאס צאַרענריך דורך אינען קריעג זיינעס הונגערנ-דען פאָלקע איהסזיכט אויף רייכע ביטע פאָרשפּיע-געלען. „דורך דיא הונגערנאָטה אין רוסלאַנד שטייגט דיא קריעגס-געפאָהר. דיעזע וואָרטע דעס קאַיזער-קאָנגס פראַנץ יאָזעף האבען אינע וויטענדענדע בעדיי-טונג.

דאס פערברעכען ציינט זיך אבער נאך דען אויסזאגען דער ביידען געגאנגענען קונדער דער אנגעלאנטען אין איינעם גאנץ אנדערן ליכטע. אינס-בעזאנדערע דיא אויסזאגע דער טאָכטער, אנגעס פאטאשי, וועלכע מיט איהרען דרייא געשווויסטערן אלס ציינין נעגען איהרע מוטטער פאר דעם גע-ריכטע ערשיינט, איזט פאן בעלאנג. דאס ארטע מאדכען איזט אלס דאס צווייטע אפפער איהרער גענטמענשטען מוטטער צו בעטראכטען. אויף דאס יונעגדליכע אונד זיטטליך נאך ניכט פערראָהטע נעמיטה דעם דאמאלס פיערצעהנ-אהרינען מאדכענס איבטע דיא שרעקקליכע טראט דער מוטטער, דע-רען מיטווייסערין זיא געוואָרדען וואר, איינע צער-שטאָרענדע ווירקונג אוים. זיא פערפיעל אין טיעפען טרויזינן אונד שטאנד צווייטאל אין דער איהרע-אבטהיילונג דעם לאנדעס-שפיטאלס אין בעדאנדלונג. איהרער טויפ-פאטהין זאגטע זיא איינמאל, דאס איהר נעמיטה איין פורכטבארעס געהיימניסס בע-דייקקע, אונד אלס מאן אין זיא דראנג, דאסזעלבע דאך מיטצוטהיילען, ערצאהלטע זיא איינעם טאגעס, דאס איהר פאטער ניכט פערשאָללען זייא, זאָנדערן דאס איהן דיא איינענע מוטטער ערמאָרדעט האבע. מאן שענקטע דאמאלס דער בעהויפטונג דעם מאדכענס קיינען גלויבען. איהרע אויסזאגע פאָר דעם אונטערזוכונגס-ריכטער וואר קלאר אונד בע-שטיממט.

„איך בין (זאָ ערצאָהלטע זיא) אין יענעם אונ-גלוקקסטאגע נעגען אבענד פאָן דער פעלדאַרבייט נאכהויזע געקאָממען; דיא מוטטער זאסס רוהיג, אלס אָב ניכטס פאָרגעפאללען וואָרע. אויף איינער באנק פאָר דעם נאכבארהויזע. אלס איך אין דיא שטובע טראט, בין איך אין דער דונקעלהייט איבער איינען אם באָדען לייגענדען נעגענגעשטאנד געשטאָל-פערט אונד געפאללען. עס וואר דיא לייכעטיי-נעם פאטערס! פאָלל עגטזעטצען לויפ איך צור מוטטער. דעזזע באט אים דעם היממעלס ווייללען, נעיאמאנדעם עטוואס צו זאגען, זאָגסט קאָמען וויר אללע אן דען נאלגען.“

דיא מוטטער ערצאָהלטע זאָראנן דער טאָכטער אונד איהרעם אינצווישען עבענפאללס נאכהויזע נעקאָממענען ערוואכסענען זאָהנע, דאס זיא דען פאטער, דער הייטע וויעדער בעטרונקען נאכהויזע נעקאָממען זייא מיט איינעם שטרילקע ערווירנט האבע. הייערוף האבע זיא איהרע ביידען קינדער נעבעטען, דאס זיא איהר בעהילפליך זיין מאָגען, דען פאטער איינצונאכען, וואס איך געשאה.

גלייך צו בענינן דער פערראהדלונג שפיעלטע זיך איינע ערשטטערנדע סצענע אב. אלס נאָמליך דיא טאָכטער, אנגעס פאטאשי, איהרע מוטטער ער-בלוקקטע, וועלכע זיא שאָן זייט לאנגער צייט ניכט געזעהען האטטע, וויינטע זיא לויט. זיא איילטע איהר דיא אלטע פרייא צו אונד וואָללטע זיא אומ-ארמען. אבער פאָן איינעם פלאָטצליכען אבשייא ערגריפפען, שטיעס זיא זיא ווידער פאָן זיך אונד רייפט: „דוא ביסט איינע מאָר-דערין.“

דיא אנגעקלאגטע פערבליעב בעהארליך בייא איהרער ערסטען בעהויפטונג אונד ערקלארטע זיך פיר אונשולדיג.

דער געריכטהאָף שפראך דיא אנגעקלאגטע דער „פאָרזאטצליכען טאָדטונג“ שולדיג אונד פער-אורטהיילטע זיא צו זעכס יאהרען צוכט-הויז. זאָוואהל דער שטאאטסאנוואלט, אלס אויך דער פערטהיידיגער מעלדעטען דיא בערופונג אן.

דענינינען הערען אבאָנענטען, דערען פראָנומעראָ-ציאָן אם 1. נאָוועמבער אבגעלאיפען אונד נאָך ניכט ערנייערט וואָרדען איזט, קאָנען ווייטער נור נאָך דיא נאָכסטע נומ מער אונערעס בלאטטעס צוזענדען. ווייל לאדען זיא דא-דער האָפליכסט צור ערנייערונג איהרעס אבאָנעמענטס איין.

איינגעזענדעט.

בייא יום ג׳ פ׳ לך לך שנת תרנ״ב לפ״ק פה קהל אָשלאני יע״א.

האָכפערעהרטער הערר רעדאקטער!

פאָראויסגעזעטצט, דאס זיא לטוכת אלנטה אבלה וחשובה איהר הערין נעווים ניכט פערשיידענען ווערדען, עלרוביב איך מיר, זיא צו ערוהוכען, צו גונסטען דער וויטזוויע דעם נאדי-

שאללוייער שייץ זנאמן, דערען מאנן, שהי׳ מופלג בתורה וביראה, פאָרינע וואָבע אים בליהענדען מאנגעס-אלטער פאָן 30 יאהרען נעשטאָרבען איזט, איינע צייללען אין איהרעס גע-שאָטטען בלאטטע צו נעזאָהרען. דיא אונגלוקקליכע וויטוויע בליעב מיט 3 קליינען קינדערן אונפערזאָרגט צוריקק. צוואר האט דיא נעמיינדע נאדי-שאללוי איהר מאָנאָלכסטעס נעפאהן, דענן בייא דער לוי׳ נעלאנג עס הגאון אב״ד שם נ׳ צוריקא 150 גולדען צו זאממעלן; וואס איזט אבער דיעזע סוממע פיר איינע פאָללינ מיטטעלאָזע וויטוויע מיט קליינען קינדערען? הנפטר וואר אין ת״ח נדול, איין בעליעבטער תלמיד דעם הגאון במ״ה חתן סופר אב״ד דק״ק מאטטערסדאָרף. דיא שטע-דען קאָנגען אן דיא אדרעסס דעס נאדי-שאללוייער הערין ראבבינערס (Jungreisz P., rabbi urnak, Nagy- Salló) גע-שיקקט ווערדען, ובזכות הצדקה יבא לנו בחרה הנ״ע אמן.

הנני הותם

משה טענענבוים,
שייץ זנאמן.

זעהר געעהרטער הערר רעדאקטער!

אלס נאָכסטע פערעהרער אונד אלס אבאָנענטע איהרעס געשאָטטען בלאטטעס בין איך זא פרייא, אם פערעפענט-ליכונג פאָללענדער צייללען זיא האָפליכסט צו ערוהוכען:

איך מאכע דייעיגענען הערען קאָנגאָרען אונד ראבבינער, וועלכע בייא מיר אלס מוהלים טהעאָרעטיש אונד פראקטיש געלערנט האבען, אויף נאכשטעהענדעס אויפמערקאם: איך האבע נעהאָרט, דאס מוהלים אָרטע אָרצעט עקזיסטערן, וועלכע דיא „בריעה מיטטעלסט האָהל-סנדע אונד שעערע פאָללצייט הען. מיינע תלמידים זאָללען זיך פאָן נאר קיינעס אָרט אָדער פאָרשטעהער האצו פערליישען לאסען. איך אלס נאָכסטער פראקטיקס בין איבערצייגט, דאסס אייגע זאָלכע אָפעראציאָן לאָנגער דויערט אונד דאס קנד דאדורך נעפיינט ווייד. ווער מיסען דיא „בריעה“ נור מיט דען נאָגעלן מאכען, „לא תגיף עליהם בחול“, דענן זאָ ווער מיט אינשטרומענטען דאבייא פאָר-נעהען, האָרען ווער אויף, רישועללע מוהלים צו זיין, דאנן זונד שאָן אָרצעט, וועלכע דיא כירורגיע מעהר שטודירט האבען, אלס ווער, דאצו מעהר בעריעכטט. ווער מיסען דאס שראָרצאָגאללע הייטען אונד דער בעוואכען.

דיעס פיר מיינע תלמידים אָדער אויך קאָללעגען צור ריכטשנור.

מיט אללער האָכאכטונג

סה בודאפעסט, ה׳ לסדר זאת בריתי אשר תשמרו ביני وביניכם תרנ״ב לפ״ק.

ישראל יעקב ווייגבערנער הקטן
מוהל דפה

„דער וואונדער-ראבבי“,

שפאנגענדע היסטאָרישע ערצאָהלונג אים דעם 15. יאהרהונדערט.

„אריסטאָקראט אונד יודע“,

האָכ-אינטערעסאנטע ערצאָהלונג נאך איינעם ראָמאן פאָן מ. ז.

דיעזע ביידען אם „יוד“ פאָלקסבלאטט“ ערשיע-נענען ערצאָהלונגען זינד אתר אין פעפאראט-אבדרוקק ערשיענען אונד קאָסטען פיר ניכט-אבאָנענטען דיעזעס בלאטטעס צוזאממען 35 קר׳.

נייא איינטרעטענדע אבאָנענטען ערהאלטען דיעזע ביידען ערצאָהלונגען, זאָוויא דען אנפאנג נעם נענענוואָרטיג אין אונזערעם בלאטטע לויפענ-דען סענזאציאָנעללען רָאמאנס

„איין געטיפטער יודע

אם רוסישען קאיזער-האָפע“

אויף פערלאנגען נראטיס צוגעזענדעט.

עבענזאָ פערזענדען וויר דייעזעלבען אונ-ענטגעלטליך אן דיא ביזהערינען אבאָנ-נענטען אונזערעם בלאטטעס צור צייט דער ער-נייערונג איהרער פראנומעראציאָן.

בעשטעללונגען

זינד צו ריכטען אן דיא רעדאקציאָן דעס
«Jüd. Volksblatt» Budapest, Wurmhof,

בריעפקאסטען דער רעדאקציאָן.

„פלוני במקום אלמוני“: סערבישעס לאָן קאָסטעט 38 גולדען, אָהנע מילישאָר-בעפייאונגס-צערטיפיקאט נעהט עס ניכט. דאנגענען גיבט עס קיינען ראטה. — הערין אַ׳ ניי-מאנן אין ברעזסקאָ: מיט אומוטהס-ציינינס קאנן אין דער בעטרעפפענדען אנשטאלט נור איינע ערמאָנונג, אבער קיינע אָפּעראָציאָנס בעפייאונגס פאָן דען קאָסטען ערציעלט ווערדען. — הערין י׳ קר׳ אין קראקויא: דער רעדאקטער אונזערעס בלאטטעס האט איהר ספר זיינערצייט אין דעם אנדערן, פאָן איהנען ערוואהנטען בלאטטע רעצענזירט אונד פינדעט עס אלזאָ ניכט פיר אנגעצייגט, דאסזעלבע נאָכמאלס צו בעשפרעכען. מיט דעם פערשליסס קאָנגען וויר אונס ניכט אבגעבען. — הערין מ׳ פר׳ אין טיסא-נאנא: אויסקונפט אי-בער לאָזע אין נאָכסטער נוממער. כשרות דער בעטרעפפענדען פירמא פערלאָסליך. איך בעטרעפף דעס לעהרערס קאָנגען זיא עס מיט איינער אנגאָבע אין דער הויבליך „קליינע אנצייגען“ אונזערעס בלאטטעס פערזוכען.

וועגען מאנגעלס אן רוים מוס דיא בעאָגט-וואָרטונג אללער איבערינען אנפראגען פיר נאָכסטע נוממער צוריקבלייבען.

בעזוהי״ת.

אנצייגע!

בעעהרע מיך דעם נעשאָטצטען פובליקום מיינע פאָרצוגליכען

„כשר-זעלכוואארען“

בהכשר מהרב הנ׳ וכו׳ אב״ד דפה קהלת״נו הי״ו צו דען ביללינסטען פרייזען בעסטענס צו עמפפעהלען.

אכטונגספאָל:

J. Schlesinger.

Selchwaarenfabrik,
Hermannstadt.

בי״ה. לעדות ולראי״, שכל בר ישראל, ואפילו המהדרין מן המהדרין, יוכל לאכל מן הבשר המעושן הנעשה תחת השגחתי בבית-הפאבריק של התו׳ האברך היא מו״ה פינחס יוסף שלעזינגער נ״י מפה. — בעה״ח

צבי הלוי איש-הורוויץ,
ראב״ד דפה והגליל.

קליינע אנצייגען.

אין דיעזער ריבריק קאָסטעט יעדעס איינפאכע וואָרט 2 קר׳ יעדעס מיט פעטטען בוכשטאבען נעדרוקקטע וואָרט 3 קר׳.

צווייא ערצאָהלונגען.

„דער וואונדער-ראבבי“. דיעזע אים „יוד פאָלקס-בלאטט“ ערשיענענע ער-צאָהלונג, וועלכע זיך זאָ נראָ-סען בייפאללס דער נ׳ לעזער ערפרייטשט, איזט נומעהר פאָללשטאנדיג אין עפעראט-אבדרוקק (אונבארשניט) ער-שיענען. נייא איינטרע-טענדע אבאָנענטען, וועלכע דאס פראָגזמעראציאָנס-געלד פיר איין קוואַרטאל איינזענ-דען, ערהאלטען דיעזע האָכ-אינטערעסאנטע ערצאָהלונג אויף פערלאנגען נראטיס צוגע-שיקט, עבענזאָ דען דיעזע וואָכע אין עפעראט-אבדרוק פאָללשטאנדיג ערשיענענען שפאנגענדען ראָמאן „אריס-טאָקראט אונד יודע,“ אויך אונזערען ביזהערינען געעהרט-, אבאָנענטען, דיא עס פער-אבזיימס האבען, דיא איינ-צעלנען נוממערן צו זאממעלן, ווענדען ווייר דייעזע ביידען ער-צאָהלונגען אונענטגעלטליך צו. פיר ניכט-אבאָנענע-טען קאָסטען דייעזעלבען 35 קר׳.

גלוקקליכע עהע.

איין רעליגיאָזער יונגער מאנן, דער צור צייט אין בעריטשען-דעס נעשאָפט אין דער הויפט-שטאדט לייטעס, וואָרע גע-ביינט, איינע הייראטה איינ-צוגעהען, דורך וועלכע ער אין דען בעזיטזין איינעס בעריישס בעשטעהענדען נעשאָפטס געלאנגען קאָנטע, אנטאָגע אונטער „גלוקקליכע עהע“ אן דיא עקספעדיציאָן דייעזעס בלאטטעס.

פערטרעטונג

וונט איין בודאעפסטער יונגער קויפמאנן, דער נאטיגע-אללס אויך קויציאָן אדער פאָרצוגליכע נוששעזוהונג צור פערפיגונג האט. בראגש עליי-נילטיג, דא איך אין אללעס בעזוואנדערס בין, נעפאללינע אנטראָגע אונטער „A“ אן דיא עקספעדיציאָן דייעזע בלאטטעס

אויפשריפטען

פיר בוצבות, העבראיש, דייטש אָדער אנגלייש, אין פראָזע אָדער אין ווערזען, אויך מיט „אכראָסטיכאָן“, ווערדען צו מאָסטיגען פייזען פערפאסט.

בעשטעללונגען זינד צו איין רעדאקציאָן דייעזעס בלאטטעס צו ריכטען.

Budapest, 1891. Druck von Sam. Márkus, Dorotheagasse 6, (Wurmhof).

Herausgeber und Redacteur: M. Dornbusch.

ווידער פערלאסטן ווערדען אונד דיזעלבען ניכט צור בעשטיממטען צייט צור פאלציא שטעללען קאننטע. דארום איזט וואהל אם בעסטען צו ער-זעהען, דאס דיא טירקישע רעגירונג דען רוסישען יודען ניכט געשטאטטעט, זיך אים היילינען לאנדע אנזאמסט צו מאכען.

(דער נאמה-שטאנד אין רוסלאנד.) מאן מעלדעט אים לעמבערג: וויא אום ווארשויא בעריטעט אין דאס מיטט מיטט-מאכען אונד האקען פערזוהעגע בור-ערס-טרופפס רוסבענד אונד מארדענד דיא פאן דער מיט-ערבטע בעגראפפענען געגענדען. ענענזאם דאכען בעפערדערע טויזענד ארבייטער בייא דען אייזענבאהנען קרטסק-וואראנען, מאסקוא-ניזנע-נאווגאראד אז ז וו דען דיעכטט אויספעגע-בען אונד גיעסעדע רייבער-באנדען אנגעזיזט. דזעלבע זאגאר דיא בעטער-בעזיגע אובערפאלליג אונד פרונדערן. אהנע דעכטט אויף וידערשטאנד צו שטאנ-מען. דער אדעל וואגט עס ניכט אים פרייטט פאר דען אובערפאللען דעם ווידערזעזדעלם דיא נרטס-האגע צו פערלאסטען אונד בעפינדעט זיך פאסט אים בעלאגערונגס-צושטאנדע. אין קורצעס ווערד דאס דאנדען לעבענדיגען בעיזוגס מעדערע הונדערט פערזאנען נאך סיבירען פערשיקקט. — אובער דיא ווירקונגען דעס נאגרט-שטאנדעס ווערדען אנגסטע-אנערע אין פאלגענען אונד עגגלטען בלאטטערן דיא פרכטבארסטען געשכטען בעשעטזט ווערדען. דאר-נאך זאללען אום מוסערגיזענגע סיבירסקע בע-שטאנדע רוהיג-שטאנדע נאשאטזנגען אונדדער נוערבאר האט יגנסט דיא בוהען צו מאכע פרעשען לאסען. ווייל דיא אין אינגען לאנדען אינ-גע-אכען וואהרען אונד גע-ווירדע געשטאהלען האט-טען: פיעלע חכסטער ווינגערן זיך יעדאך אנקלא-גען ווענגע ווענשטאלט אין פאלגע אום הונגער עגגעגענגעזונגעהמען.

(אין דען בארזען ווען אונד בודאפעסט.) הערשטע פארגע-טען פרכטבארע אופרעגונג. בלוטיג-נעגעל אונד דיא וואהדען פערזאמען. דיעער קראם פיעלע בעגראבע אונד נאכדרעמם דען דאס דער נאכגעלאסט זיך ערגאנזט אונד דיא פאסיערע געפאללען אונד פיעלע בעגראבע וואהדען אום מוסערגיזענגע בעגראבע אונד דיא נאכדרעמם דען דאס דער נאכגעלאסט זיך יעדאך ערגאנזט אובער דיא פאللטע דאס אנגע פערזאמען האבע. דאנד פערזאמטעט זיך נאך דאס גערעגע, דאס דער מוסערגיזע דעם אויסערן בראנד פאللגאקן אין דער אונגאריזשען דעזעגאנען זעהר קרעפטיגע בעגראבע אבע. לעמבערג נאכדרעם בעגראבע מיטגע אין נעגט אונד אוך דיא ערגעגערע פאם פאللען. לוט אום אלס אונזאהר בעגרעבע.

צור געשיכטע דער „חברה קדישא.

— וויא איזט דיא ערסטע „חברה קדישא“ עגטשטאנען? —

וויא זיך אונזערע לעזער געוויסס ערינגערן שולדיגטע גיילד דער אבגעזאנדערטע דר בלאר אום אבטעדיכיגען דייבסראטהע אין קרצען אבער ערגייפענדען וואהרען דאס וויי-זען דער וויא דען וודען אונטער דעם נאמען „חברה קדישא“ בעשטעהענדען פעראיינע. „ברינדעט עבענ-פאللס זאللע פעראיינע. אבעט בריסטליכע לעבע. אכשטאטט דאס בעלד פעראנשטאלטונג אנטי-מעמיטער הענצען צו פערזוהענדען.“ דיעה דר בלאר אונטער דעם ביסאלל דעם דאהען דיזעם דען הערען שניידער אונד גענאנטען צו.

גון מרדכי דער יודישע חסידעלער דר' גער-זאן דראלה אין וודען דער אבעטער וואבעגד-שריפטט פאللגענדעס אובער דען אויספרונג דער „חברה קדישא מינס:

דיא ערסטע „חברה קדישא“ איזט אינגאللע אינגער פעסט עגט מטאנדען. וויא בעקאننט, וואר-דען דיא ודען אום יאהרע 1561 אום פראג פערטייל-בען. וואהרום? דאס איזט ניכט בעקאننט. אין אינגעם דערגעגגלייכען גומטאנדען דער „חאס-קאמער“ אום יאהרע 1551 הייסט עס: דאס דיא יודען אום יאהרע 1450 וועגען אינגעם אין פראג געדרוקקטען „מאמעס“ - לאבעלעל ען מרגעס אום באהמען פערזוריגען וואהרדען.

וויא בעריכטעט ר' ה. זאللי מרדכי בן מה אום דער בעגראבעטען דרוקקערע-פאמיליע בן אנ-ג בינגא אינגע דייזע נאך האם געבאמטט דאנדען אום דען פאמטט פרוזל IV. צו פעראנלאסטען דען ראזער פערדינאנד I. פאן דעם אויזע דען ערן. וויא עס הייסט געللטעט. דיא ודען צו בעגראבען בי בעגראבעגען! אונד דער שרטטט דיע-זעס יודען וואר פאן פאللגאנגען בעגראבען.

ווער הייסט. אבע זיך וואהרלך דיא דענגע זאן מיטגעמאכען דאכען: יעדענפאللס דאכען נאך אנ-ווארויף ערסט דיא באהזען זיך אין וויענע ערהאל-טען.

(דיא כאלערא אין דאמאסקוס.) אים קאנסטאנטינגאפעל ווייד געמעל-דעט. דיא כאלערא ווייטהעט אין דאמאס-קוס. אין דער פאהרגען וואבע קאמען 276 טאדעס-פאللע פאר: דיא אנפאللע זינד זאך העפטיג. דאס דיא בעטאפפענען אויף דער גאסע ניעדערפאللען. דיא ארזאכע דער זייכע זיא שלעכטע סטרינקווסע. —

צור געשיכטע דער „חברה קדישא.

— וויא איזט דיא ערסטע „חברה קדישא“ עגטשטאנען? —

וויא זיך אונזערע לעזער געוויסס ערינגערן שולדיגטע גיילד דער אבגעזאנדערטע דר בלאר אום אבטעדיכיגען דייבסראטהע אין קרצען אבער ערגייפענדען וואהרען דאס וויי-זען דער וויא דען וודען אונטער דעם נאמען „חברה קדישא“ בעשטעהענדען פעראיינע. „ברינדעט עבענ-פאللס זאللע פעראיינע. אבעט בריסטליכע לעבע. אכשטאטט דאס בעלד פעראנשטאלטונג אנטי-מעמיטער הענצען צו פערזוהענדען.“ דיעה דר בלאר אונטער דעם ביסאלל דעם דאהען דיזעם דען הערען שניידער אונד גענאנטען צו.

גון מרדכי דער יודישע חסידעלער דר' גער-זאן דראלה אין וודען דער אבעטער וואבעגד-שריפטט פאللגענדעס אובער דען אויספרונג דער „חברה קדישא מינס:

דיא ערסטע „חברה קדישא“ איזט אינגאللע אינגער פעסט עגט מטאנדען. וויא בעקאننט, וואר-דען דיא ודען אום יאהרע 1561 אום פראג פערטייל-בען. וואהרום? דאס איזט ניכט בעקאننט. אין אינגעם דערגעגגלייכען גומטאנדען דער „חאס-קאמער“ אום יאהרע 1551 הייסט עס: דאס דיא יודען אום יאהרע 1450 וועגען אינגעם אין פראג געדרוקקטען „מאמעס“ - לאבעלעל ען מרגעס אום באהמען פערזוריגען וואהרדען.

וויא בעריכטעט ר' ה. זאللי מרדכי בן מה אום דער בעגראבעטען דרוקקערע-פאמיליע בן אנ-ג בינגא אינגע דייזע נאך האם געבאמטט דאנדען אום דען פאמטט פרוזל IV. צו פעראנלאסטען דען ראזער פערדינאנד I. פאן דעם אויזע דען ערן. וויא עס הייסט געللטעט. דיא ודען צו בעגראבען בי בעגראבעגען! אונד דער שרטטט דיע-זעס יודען וואר פאן פאللגאנגען בעגראבען.

ווער הייסט. אבע זיך וואהרלך דיא דענגע זאן מיטגעמאכען דאכען: יעדענפאللס דאכען נאך אנ-

דיא ווער עס פאللגאנגען שטעהט בי עגט-פרוזקן. דיא אינגע נאמען בעגראבעטען זיך. אין דער אנדער אינגע אום שטעהן בי זיך שטעהן. דער ווענ-נאכער פערזעגט אום אום אנדער אינגע אום אין דער דער ווענ-דער אינגע אום אום אום

איס דען דעלעגאציאנען.

— מיינסטער קאלאק איבער דיא פאלשיטע לאגע. —

אם אונגארישען דעלעגאציאנס-איס שרעסע פיר אויסוואר טונג אנגעלעגענהייטען זאגטע פאר-געסטערן דער מיניסטער דעס אינערן גראף קאל-נאקי, אונטער אנדערעם אנגעזאגט: אינע די-רעקטע בעדראהונג דעס פרידענס איז יעטצט ניכט פארהאנדען. אונערע בעציעהונגען צו אללען מאכטען זינד דורכאוס פריינדליך. אונטערשטען זיך דיא פרידענס-צוסעמענקונפט אינסדער זיעדער פרישט-טערס, ווייל דיא בעלגראדיען דרוהונגען בייא אללען שטאאטען אונגעזאהמט פארשהויערן. זא איס פאסט אללעס פיר דען קריעג פארבעריטעט איזט. ווא עבען דען פאלל איינעס קריעגעס נאהע ריקקט, ניכט נור בייא אונס, זאנדערן אינגאנצ אללע דער וואונס נאך פרייערן. דאס בעדעוטעט אבר דאסס דאס ווייל מיט דער צייט אונס דעם גע-גענוואר טונגען ווידערשטרעבענדאללען צושטאנדע הערווארקומען ווערדען. צו דיעזער האפנונג בע-רעכטיגט אוך דער דריא-בונד.

דיא אויסאיינאנדערזעטצונגען דעס מיניסטערס קאלנאקי לאסען זיך אין פאלגענדעם קורץ צוזאמענפאסען:

דיא אנגעבליכע אינעס קריעגעס איזט הייטע אנערשטענען. מוזאר דאס דיא אריפארטע לאגע איהרע געפאהרען. דאס לאסט זיך נוטט לייגנען; אבער דיעזע געפאהرען זינד דיעזעלבען ווא דיא ביזהער וארען. ווענן זיך דיעזע געפאהרען געשטיי-גערט האבען, זא איזט דיא אריהאבע דעסען נוטט אין גיען ערלאנגסטען, זאנדערן צו זוכען, דאס דיא רעזולט פארבעזעצטען רוסטונגען דיא באגלייטונג אינער פרידענס-שטאטיגע לייטע ער-שיינען לאסען.

ווענן מאן דיא וואהרהייט אנגען זאלל, האבען דיא ערלאהרונגען דעס מיניסטערס קאלנאקי אם אונגארישען דעלעגאציאנס-אויסשוסס גיכט בע-רוהיגענד געווירקט. דיעזע ערקלארונגען עגט-דעלטען דורכאוס קיינע עגטשיידענע אנטווארט אויף דיא באנגע פראגע; זיא דיהטע אויף אללען ליפפען שוועבט אונד לוטעט: קריעג אדער פריע-דע? דער אינדרוקק דער אויסריכטונגען טוט עינ-סטען וואהרע, דיא זיהגע מאעגשטאט אין דער מה-האג-רעדע געשפראכען, אזוס אין צו באגטגעה, אלס דאס מאן אוס דען וואהרהאפטען אינערונגען דעס מיניסטערס אויגע אנגעדרונגען קאנגטע.

טאגעס-נייאיגקייטען.

(זייגע מאיעסטאט דער קאי-ניג) איזט געגטערן פריה איס נאדאלא אן בודאפעגט אינגעגטרעפען.

(דאס אונגארישע אריסטאקראטע) הייל דיא פרי-קאמיטע פיר דיא רוסישע זיידען מרייטט אם 1. דיעזעס מאנאט. אללע שאן אינערהאלבען מיטטוואך דער אין דער וויסשטאדט צו אינער בעראטונג צו-זאמען, אם דארונער בעשלוסס צו פאסען, איזט וועלכע וויזע דיא צו גרונדען דער רוסישען זיידען אין-גערופענען שפענדען פערוועגען ווערען זאללען. דרם הארן דקק מרעשבורג איזט בעראיינגט דעס קאמיטעס, צו דען מיטגלידערן דעגעלגען גנאדיג דען הרנגס הארנגס דקק מרעשבורג, מ-פרעגע פישאפ-לאדאני, בעזאפ-בעזאטה, אלגזוואה, גראפ וואדרין, עגטרעאם, אין גשאפטס אבאאי-אגגטר אונד פיעלע אנגעזעהענע מיטגלידער דער פער-שיעדענען אדעלס-ווערדען.

דיא יודען רוסלאנדס אונד דיא הונגערגאטה. וואהרענד דיא רעגיערונג דעס צאריען-ריעגס אונגעמולך איזט אם שאפען פאן אינגאנאהמס-געגעטצען גע-ן דיא רוסישען יודען זונד עס גערארט אונגערע גלובענס-גענאסען, דיא אם פיעסטען צור אינגערשטאנדע דער גאנגולדערען רוסישען בעפאלקערונג בייא-מראגען. דער יודישע בארען גיגגערד האט פינפטעהנד רוסיל, תעיר לאזאר בראדסקי אין קיעוו, וואהנאגם קאן אונד עבענפאללס אויך הומעל פיר דיא הונגערנדען בייעען געשפענ-דעט, דיא אדרעסאט אין דאלאטער בערעכנען, וואהרדיע דאזעלבסט אין דען מינגאגא-גען צו גגשטען דער דורך דיא מיטס-ריגגס פער-אנגלייקטען יודישען לאנדלייטע אינע שפענדע-אגגלונג פערגאגגען. דיא אינגאגגע אלבע צוזאמענגע-רוכעל ערגעבען האגגט.

(רוסלאנדס קריעגס-ריסגונג-גען.) דיא מאן בשגהלוס וואהרדען דיא רוסישען טרופפען צוריגגען אם אונד אדעסס בעריגגענד פערגאגגען. דיעזע מיליטאריגגען פאר-בעריגגונגען ווערדען אין דען מינגאגא-גען בייגגלייטט אין בוקארעגגער דעזע-רוגגס-קריזען ווידר דאזאן געגגאבען. דאס עס נאמהרעגגע זיין וועדען, דיא הייגאגגע אינגע אם בריה-אאדע פאללגאגגען צו מאבילייז-דען אינגע אינגע רוסישען אגגעזעהענען עגגגע-ציגגע פארגרבגגען.

פאיללעטאן.

איין געגטער פגטער ווידער אם רוסישען קריעגס-שאפלס.

ערגגטער טהעיל.

(פ. פארגגטעגגע.)

דער בעפעהל אן דען קגטגער רוסגען אן דגסגער שפיאגע אונד ווערדע אם עלבען אינגעגדקקע בעפאהגט. פיר מיגגען שאפגע וואר דער באהגאה ליגגגגד.

בעגגגאה פעללגגגס דען שלגגגען אונד האלה דיעגע מאגגער אינגעבגגגען. דיא בגדדען שרגגגען דיא בגגגגע גגגגגגגע עגגגگ

איס דען דעלעגאציאנען.

— מיינסטער קאלאק איבער דיא פאלשיטע לאגע. —

אם אונגארישען דעלעגאציאנס-איס שרעסע פיר אויסוואר טונג אנגעלעגענהייטען זאגטע פאר-געסטערן דער מיניסטער דעס אינערן גראף קאל-נאקי, אונטער אנדערעם אנגעזאגט: אינע די-רעקטע בעדראהונג דעס פרידענס איז יעטצט ניכט פארהאנדען. אונערע בעציעהונגען צו אללען מאכטען זינד דורכאוס פריינדליך. אונטערשטען זיך דיא פרידענס-צוסעמענקונפט אינסדער זיעדער פרישט-טערס, ווייל דיא בעלגראדיען דרוהונגען בייא אללען שטאאטען אונגעזאהמט פארשהויערן. זא איס פאסט אללעס פיר דען קריעג פארבעריטעט איזט. ווא עבען דען פאלל איינעס קריעגעס נאהע ריקקט, ניכט נור בייא אונס, זאנדערן אינגאנצ אללע דער וואונס נאך פריערען. דאס בעדעוטעט אבר דאסס דאס ווייל מיט דער צייט אונס דעם גע-גענוואר טונגען ווידערשטרעבענדאללען צושטאנדע הערווארקומען ווערדען. צו דיעזער האפנונג בע-רעכטיגט אוך דער דריא-בונד.

דיא אויסאיינאנדערזעטצונגען דעס מיניסטערס קאלנאקי לאסען זיך אין פאלגענדעם קורץ צוזאמענפאסען:

דיא אנגעבליכע אינעס קריעגעס איזט הייטע אנערשטענען. מוזאר דאס דיא אריפארטע לאגע אירע געפאהרען. דאס לאסט זיך נוטט לייגנען; אבער דיעזע געפאהרען זינד דיעזעלבען ווא דיא ביזהער וארען. ווענן זיך דיעזע געפאהרען געשטיי-גערט האבען, זא איזט דיא אריהאבע דעסען נוטט אין גיען ערלאנגסטען, זאנדערן דארען צו זוכען, דאס דיא רעזולט פארבעזעצטען רוסטונגען דיא באגלייטונג אינער פריעדענס-שטאטיגע לייטע ער-שיינען לאסען.

ווענן מאן דיא וואהרהייט אנגען זאלל, האבען דיא ערלאהרונגען דעס מיניסטערס קאלנאקי אם אונגארישען דעלעגאציאנס-אויסשוסס גיכט בע-רוהיגענד געווירקט. דיעזע ערקלארונגען עגט-דעלטען דורכאוס קיינע עגטשיידענע אנטווארט אויף דיא באנגע פראגע; זיא דיהטע אויף אללען ליפפען שוועבט אונד לוטעט: קריעג אדער פריע-דע? דער אינדרוקק דער אויסריכטונגען טוט עינ-סטען וואהרע, דיא זיהגע מאעגשטאט אין דער מה-האג-רעדע געשפראכען, אזוס אין צו באגטגעה, אלס דאס מאן אוס דען וואהרהאפטען אינערונגען דעס מיניסטערס אויגע אנגעדרונגען קאנגטע.

פאיללעטאן.

איין געגטער פגטער ווידער אם רוסישען קריעגס-שאפלס.

ערגגטער טהעיל.

(פ. פארגגטעגגע.)

דער בעפעהל אן דען קגטגער רוסגען אן דגסגער שפיאגע אונד ווערדע אם עלבען אינגעגדקקע בעפאהגט. פיר מיגגען שאפגע וואר דער באהגאה ליגגגגד.

בעגגגאה פעללגגגס דען שלגגגען אונד האלה דיעגע מאגגער אינגעבגגגען. דיא בגדדען שרגגגען דיא בגגגגע גגגגגגגע עגגגگ

*) נייא אינטערעסגרן אנאנגגگ

שמעון בכרך.

איינער דער עדלילכסטען אונד פערדיענטע-סטען פאָרדערער דער העבראַישען ליטעראַטור אין אונגארן וואורדע געסטערן היער צו גראַבע געטראָ-גען. סימאָן בּ אַ כ ע ר היעס דער וואַקערע מאַנן, אלס פערפאַסער צייכנעטע ער אויף זיינען צאַהלריי-כען העבראַישען ווערקען דען נאַמען „שמעון בכרך", אונד דיעזער נאַמע האַט איינען גוטען אונד ווייטען רוף. ער דראַנג איבעראַלל דין, וואָ פריינדע אונד נאָגנער דער העבראַישען שפּראַכע ווייללען. ער האַט פיעל, זעהר פיעל העבראַיש געשריעבען, אונטער זיינען פיעלען שריפטשטעללערשען לייסטונגען מאַנ אויף איינינעס עקזאַמטערען, אָן דעם זיך זאָ מאַנכעס אויסזעטצען ליעסען; אבער אללע טראַגען זיא דען שטעמפעל דער וואהרהאַפטען פּאָעזיע, דעם וואָהל-טהועדענען דיכטער-שוואונגעס, דען אידעם נור איין איינציגער באָזאַהפטער „קריטיקער" דער מעדער טאַדעלן, אלס זעלבסט לייסטען קאָנן, אבשפּרעכען וואָללטע, וואס אידעם אבער אנגעזיכטס דער אונ-אורטוואורדענען אנערקענונגען, וועלכע ווירקליך בע-וואהרטע העבראַיסטען דעם שריפטשטעללערישען ווירקען בּ אַ כ ע ר ס צאָללטען, ניכט געלונ-גען איזט.

אויך אלס מ ע נ ש אונד אלס י ו ד ע פער-דיענטע דער פערבלייבענע דיא דאָאַכטונג, דיא אידם פאָן אללען זייטען ענטגעגענגעבראַכט וואורדע, ער צייכנעטע זיך דורך הערפאָרראַגענדען וואָהל-טהאַטיגקייטס-זינן אויס, אונד זאָ מאַנכער ארמע ווירד אידם מדראַגען דער דאַנקבאַרקייט נאַכווייגען. ווייר קענגען פיעלע אויסוואָרטונג שריפטשטעללער, דיא אויף אדערער דורכריזיג אין בודאפעסט דיא וואָהלטהאַטען באַכערס גענאָסען האַבען, זיא פאַנדען ניכט נור נאַכטפריינדליכע אויפנאַהמע אין זיינעם הויזע, זאָנדערן ער שטאַנד אידנען אויך מיט ראַטה אונד טהאַט, אָפט מיט בעדייטענדעם געלד-אָפפער, העלפענד צור זייטע.

באַכער וואר איין רעליגיאָזער יודע פאָם אל-טען שלאַגע. אָבוואָהל אויס דיענגטע דער הויפט-שטאָדטישען געאָלאָגען-געמיינדע שטעהענד, ביא וועלכער ער אלס ערסטער קאַסיער אנגעשטעללט וואר, פערלייגנעטע ער ניעמאַלס זיינע הינגיינונג צור וואהרען פראָבטמונקייט, וויא מאַן זיא אין אלטער צייט אויס יודענטהום זאָ אָפט פאַנד. תורה, עבודה אונד גמילות חסדים פערעיינטען זיך אין דעם פער-שטאָרבענען דיכטער, דעם איין עדרענפאָללעס אנ-גדענקען געזיכערט בלייבט.

ער ערדייכטע איין אלטער פאָן 69 יאהרען. — תנ"צב"ה.

געסטערן אום האלב 11 אודר פאָרמיטטאגס פאַנד דאס לייכענבעגאַנגענים שטאַטט. אים טרוי-ער-הויזע דיעלט פרעדיגער דר. ק אַ י זע ר לינג איינע רעדע, אין וועלכער ער דיא פערדיענסטע דעם פערבליכענען אלס דיכטער אונד מענש ווירדיג-טע. מערקווירדיג איזט עס, דאס דיא ערסטע אונד לעטצטע העבראַישע אַרבייט באַכערס דעם מאָדע נענאָלטען. אלס 16-יאהריגער יינגלינג שריעב ער זיין ערסטעס העבראַישעס געדיכט אויף דען ט אָ ד זיינ ע ר מ ו ט ט ע ר. אלס 68-יאהריגער שריעב ער זיין לעטצטעס העבראַישעס געדיכט: דיא אינ-ש ר י פ ט אויף זיינע איינע מ צ ב ה.

אונטער ראָמישער הערשאַפט.

יידיש-היסטאָרישע ערצאַהלונג אויס דעם 1. יאהרהונדערט

פאָן וו. גיימאַנ.

(פאָרטזעטצונג.)

העראָדעס האַטטע איינען מאָכטיגען האַלט אין אַנ-ר י פ פ א, דער נאָכן עגשטעדען פיר דען אסיא יונה איינ-שאַנד. אגריפּפּא וואר אין ענקעל דעס נאָכען העראָדעס אונד איין ברודער דער העראָדיאס; דענאָך נאַדם ער דא שטעללונג נעגען זיינע שוועסטער, דענן דיא ביידען נעשווים-טער גלייכען איינאַנדער זאָ, וויא מאַן אונד נאַכט. פריה פער-וואַיזט אונד ביא דעם מאָדע זיינעס גראָסאָטערס נאָך איין אנגענדענעס קינד, וואורדע אגריפּפּא פאָן דער העראָדיאַנישען דיפּשפּאַט זיינער ניטער בעדרוהט. ער קאַם אלס יונגער מאַנן אן דען האָף דעס אגריפּפּאס אונד עדהיעלט דער דאַס אמט איינעס מאַרקט-אויסזעהערס. אגריפּפּאס לעבענטע איהן זעהר וועגען זיינער קלוגהייט. זיינער הערלילכען אנלאגען אונד זיינער האָהען בילדונג.

וועגען זיינער זימפּאַטהיע פיר יונה האַטטע אגריפּפּאַ איינען העפטיגען אויפטריטט מיט דער העראָדיאס, דיא איהן אי-נען איפערזיכטיגלער נעגען דיא ראָמער נאַגטען אונד אידם אין דער פע-לאַכטליכטען ווייזע זיינע ארמיטה צום פאָרוואורף מאַכטע.

„ווענן איך ארם בין, עדוועדעטע ער עגעריסטעס, זאָ איזט עס, ווייל דוא מיך איינגעפלידערט האַסט.

צו יעדער אנדערען צייט האַטטע זיך אגריפּפּאַ דורך דיעזען אויפטריטט צום פערלאַסטען דעס הויזעס פעראַלאַסטס נעפּרהלט, אין וועלכעם דער באָזע ניכט דער העראָדיאס ווי-טהעטע; אבער יעצטט האַטטע ער אן יונה אונד אן דען אָהרען, דיא דען דאַנקען דעס טיקלישען ווייבעס נאַגין פריינגעגעבען וואַ-ען, וועגן ער אויס דעם הויזע גינגע. ער ערטהיל אלזאָ הוב דיא בעשיפּפּענגען דיעשעס דער העראָדיאס אונד נאַכ זיך אום זאָ נאָכעדע מהיע, דאס אנזעהען דעס דער העראָ-דיאס פערהאַפטען אביא ביא העראָדעס צו העבען.

אגריפּפּאַ האַטטע בּאלד דיא גענעהמהאונג, דיא פריטטע זייגען צו ערהיזן.

אויגס מאַנע קאַם אין אנגעזעהענער ראָטע הע-ראָדעס אונד פליטטערטע אידם אין בעזאָנדער ווייזע צו, דאס מאַן אין ראָמישען קרייזען דיא אינגאַגיאָן דעס אסיא יונה פערדאַכטיג אונד שטאַטטגעפאָלגלך פינדע.

„דיא דאס?! דיעזע הערלדעס, „דיעזע אינטאַגיאָן האַט דאָך מיט דען אינטערעסען דעס שטאַאטעס ניכטס צו טהון, דיא וויל נור צו גונסטען דעס יידישען קולטוס נעטרעבען, דעסען אויפערטהאַלטונג פאָן דען ראָמערן ערלבטט נעוואָר-ליטטעט איזט. עטוואס אנדערעס וואר עס מיט יענען אנטאָ-ניען פיר דען יידישען קולטוס, וועלכע האַטטע דיא נאַציאָ-נאַלע זעלבסטשטאַנדיגקייט דער יידען פערקיפּפּטען. דאס פ נ ה ד ר י ן האַט דאַנעגען ניכט נור איינשפּראַכע ערהאַבען, זאָנדערן עס אויך דער נאַנגען נאַציאָן איינגעשאַפען, דאס דיא יידישע נעזעטצגעבונג-שייץ זיך נאַנען גוט מיט דער ראָמע-הערשאַפט פערטראָגען קאָנגע. דאַסוועלבע פערהאַלטניס בע-שטאַנד שאָן צור צייט דער פערזער-הערשאַפט מיט צו-שטאַמונג צור ליישר אונד נעזעטצגעבער דער יידישען נאַציאָן, דעס ע ז ד ר א אונד דער האָהען סאָנדע. יונה האַטטע בעריישט אין יוזאָא, בעפאָר ער צו אונס קאַם, אים גליכען זיינע וויא יעצטט נעזעטצקונט; וואָרע זיינע אנטאַגיאָן שטאַאטס-פינדליך נעזעטצען, זאָ האַטטע אידם דאס פ נ ה ד ר י ן גע-ווישס דאס האַנדווערק נעלעגט.

„דאס פנהדרין בעשטעהט אבער אויך נור אויס מענ-שען, דיא יא אידרען קאָנגע, וועגנד עטע דער ראָמער איין.

(פאָרטזעטצונג פאָלגט).

חידה (*).

יֵשׁ שָׂכָר לִפְעֻלָּתִי:
אִם תִּמְצָא אֶת חִידָתִי.

יצחק רובין, קורימא.

*) שפת הפתרים על בחינה אשר יפיע בים ו' דבעל.

רעטהזעל.

(פאָן פריליין האַני ווייינבערגער אין סאָליוואַ.)

מיט „ט" האַב איך דער פיסטע פיער
אונד קאָנן טראָמצדעס קיינען שריטט נעהן;
מיט „פ" איך הין אונד הער שפּאַצירע,
איין פוסס איזט אן מיר ניכט צו זעהן.

אויפלאָזונג דער ראָטהזעל אין נומער 53.

I. דער חידה: חני (הנביא), בי, חי, חב.
II. דעם ראָטהזעלס: (בוכטטאַבע „ר".

ריכטיג האַבען געלאָזט:

ב י י ד ע, דיא הערדען: א' מ' ווייגנאַרטען דאָלהא, משה יעקב אונד אברהם ליב אונגאַר האָמאָגאַנ, " נייטאַאן ליפטשי-ראָזענבערג, מ' מ' קרינער גאַלוויין, א' שלעזינגער אָסלאַנ;

דיא ח י ד ה, דיא הערדען: א' " גיעסקאַנן נייטראַ זאַב וואָלף פעטשטעטע, " מאַליאַרעוויטש בודאפעסט, מ' גרינוואַלד נאַטאַפּאַלוואַ, מ' דייטש האַנשאָוויץ, " קראַפּצקי קראַקוי, " נאַלדנער אָטטאַמאַני;

דאס ד י י ט ש ע, דיא דאַמען: רעגינא נייטאַאן אונד פאַני פיש ליפטשי-ראָזענבערג, יאָזעפינע לינק אונד יאָזעפינע שלעזינגער אָסלאַני, האַני ווייגבערגער סאָליוואַ.

אינלאַדונג

צור פראָנומעראַציאָן

אויף דאס

„ייד פאָלקסבלאַטט".

דיעזעס בלאַטט ערשיינט דריימאַל וואָכענטליך (מאָנטאַג, מיטטוואָך אונד פרייטאַג, אס לעטצטענגאַנגטען מאַנע מיט איינער ביילאַגע), איזט איין אונפּאַרטיי-אישעס אָרגאַן פיר פּאָליטיק אונד יידישע אינטערעסען, ברינגט לעבהאַפט גע-שריעבענע אַרטיקעל איבער אללע פּאָליטישען אונד יידישען פאָרפאַללע, בעריכטעט אונטער דען טאַגעס-גייאַנקייטען איבער אללע ווייסענסווערטהען ער-איינגיסע, פערעפענטליכט אים פאָיללעטאָן שטעטס האָכ-אינטערעסאַנטע, שפּאַנענדע ער-צאָהלונגען, בעריכטעט אימער פינקטלי-אונד נעגנויא איבער דען פערקעהר אין דען פער-שיעדענסטען וואַרטיקעלן, זאָוויא איבער לאָזע-ציעהונגען אונד בעגאַנטוואָרטעט אים „בריעפקאַסטען" אללע אנפראַגען פראָמפּט אונד נאַך בעסטעס ווים-סען אונד נעוויסען. עס ביעטעט אלזאָ זיינען אבאָנענענטען ניכט נור אונטערהאַלטונג אונד בעלעהרונג, זאָנדערן איזט איהנען אויך איין טרייער ראַטהגעבער.

דער פראָנומעראַציאָנס-פרייז אויף דאס „יידישע פאָלקסבלאַטט" בעטראַגט פער מוואַרטאַל

בלאָס 2 גולדען.

נייא איינטרעטענדע אבאָנענטען ערהאַלטע דיא איבער 14 באַנדע שטאַרקע, אונגעמיין שפּאַנ-נענדע ערצאָהלונג „דער וואַנדער-ראַבבי", וועל-כע אין דיעזעס בלאַטט ערשיינען איזט, זאָוויא דען יעצטט אין דעמזעלבען אבגעשלאָסענען ראָמאַן „אריסטאָקראַט אונד יודע" אויף פער-לאַנגען גראַטיס צוגעשקקט. — אין דער פאָרינען מאָנאַטאַס-נומער האַט איינע לאַנגערע ערצאָהלונג אונטער דעם טיטעל „איין געטויפטער יודע אם רוסישען קאַיזער-האָפע" בענאָנגען, דערען אינ-האַלט זאָ פאָלל פאָן פאַקטענדען אונד עפּפעקט-פאָללען שילדערונגען איזט, וויא זיא ביזהער נור זיילטען אין איינעם יידישען בלאַטטע אנצוטרעפען וואַרען.

ווייר לאַדען אללע יידישען לעזער צור פראָנו-מעראַציאָ אין אונד צייכנען

האָכאַכטונגספאָלל

דיא רעדאַקציאָן דעס

„ייד פאָלקסבלאַטט".

מאַרקט-בעריכט.

— פאָן „לעאָפּאָלדי-מאַרקט." —

דער עבען אין דער הויפטשטאַדט אבגעהאַל-טענע לעאָפּאָלדי-מאַרקט געשטאַלטעטע זיך אים אללגעמיינען מ י ט ט ע ל מ אַ ס י נ.

היער נעבען ווייר דען בעריכט איבער דיא איינ-צעלנען האַנדעלס-אַרטיקעל:

וו אַ ל ל ע, פערקעפּפּט וואַיידען 2200 מעטער-צענטנער. דיא פרייזע שעטאַלען זיך וויא פאָלגט: מיטטעל-פיינע שעאַפּפּ-וואָללען פאָן פל' 75 ביז פל' 85, מיטטעלע שעאַפּפּ-וואָללען פאָן פל' 68 ביז פל' 72, קאַמעוואָללען פיר ליעפערונגס-צוזעקקע פאָן פל' 58 ביז פל' 62, העזוועשער אינשור פאָן פל' 65 ביז פל' 66, עטוואס פעהלערהאַפטע אינשור פאָן פל' 56 ביז פל' 57, ווייסע נעבערגס-צווייטשורען ביז פל' 70, ווייסע נעבערגס-זאָמעריוואָללע פאָן פל' 66 ביז פל' 68, פאַבריק-נעוואַשענע אינשורען מיטטעלערע פאָן פל' 100 ביז פל' 108, פיינע פאָן פל' 130 ביז פל' 180, פאַבריק-נעוואַשענע לאַמעוואָללען מיטטעלערע פאָן פל' 85 ביז פל' 105, בעסערע פאָן פל' 105 ביז פל' 120.

פ פ ל ו י מ ע ן. נעוואַסמט-אומאַטין 15.000 מעטערצענטנער. ב אַ ס נ י ש ע 85 שטקק פאָן פל' 16.53 ביז פל' 17.42, 100 שטקק פל' 15.63 ביז פל' 17.43.

ט ע ר מ י נ ע סער נאָוועמבער: ב אַ ס נ י ש ע 85 שטקק פל' 17.20 ביז פל' 18.08, 100 שטקק פאָן פל' 16.53 ביז פל' 17.42, 120 שטקק פאָן פל' 14.28 ביז פל'

אין דיארמאטה, ה׳ נ׳ אין נוטא, אונד ש׳ ווי אין ק׳-העלמעין. — הערן ק׳ ה׳ מאלליגאנן אין ראאב-סי-נעס: ווי רופן איהנען אין הערב-אינגעס „מיל טיב״ צו.

פערלאזונג.

— ציעהונג דער אונגארישען פראטיעלאט. —

פערלאט וואהרדיג פאלגענדע 51 סעריען: 132 197 284 332 496 895 1048 1128 1404 1488 1678 1717 1810 2068 2129 2206 2280 2439 2761 2777 2797 3022 3215 3294 3326 3333 3393 3648 3977 4112 4181 4255 4284 4319 4452 4472 4660 4710 4747 4953 5013 5017 5019 5100 5127 5142 5302 5693 5710 5837 5853, דער הויפט-טרעפפער פאן 150,000 פל. ענטפעל אויף סעריע 895 נר. 7, 15,000 פל. נעוואנן ס. 2797 נר. 19, 5000 פל. ס. 5017 נר. 26, יע 1000 פל. נעוואנגען ס. 2206 נר. 13, ס. 2439 נר. 30, ס. 3977 נר. 46, ס. 4452 נר. 27, יע 500 פל. ס. 197 נר. 16, ס. 284 נר. 33, ס. 1404 נר. 50, ס. 1488 נר. 43, ס. 1678 נר. 27, ס. 2761 נר. 45, ס. 2797 נר. 22, ס. 4112 נר. 35, ס. 4284 נר. 26, ס. 4472 נר. 42, ס. 4710 נר. 37, ס. 4953 נר. 23, ס. 4953 נר. 39, ס. 5127 נר. 10, ס. 5127 נר. 46, ס. 5142 נר. 37, ס. 5302 נר. 22, ס. 5853 נר. 15. דיא אין דען אבגעדרוקטנען 51 סעריען עגטראלטענען יע 100 נומערן נעוואנגען יע 152 פל.

לאטטאציעהונג פאם 1 נאָוועמבער 1891.

בודאפעסט	54	16	2	21	83
לינץ	35	80	89	90	79
טריעסט	3	31	25	80	51

וואארענ-בעריכט.

בודאפעסטער נעטרייד- אונד פראדוקטען-נעשאפט.

וויעצע, עס וואהרדען 100,000 מעטערצענטער פערקויפט. דיא פייעע זינד נעגען דיא פאָרוואָכע אים 20 קר׳ נידריגער.

קאָרן. דאס געשאפט וואר לעבהאפט. מיטטעל-וואארע פאן 9 גולדען 80 קר׳ ביז 10 גולדען — קר׳, פרימא פאן 10 גולדען 40 קר׳ ביז 10 גולדען 60 קר׳. אומזאטץ 20,000 מעטערצענטער.

גערסטע. דיא קויפלוסט וואר גוט. מאן בעצאהלטע: מיטטעל-וואארע פאן 6 גולד׳ 20 קר׳ ביז 6 גולד׳ 40 קר׳, בעסערע וואארע פאן 6 גולד׳ 60 קר׳ ביז 7 גולד׳ — קר׳.

האפער. בייא מאסיגער טענדענץ וואהרדען 7000 מעטערצענטנער אומגעזעטצט. מעקלאנטל-האפער וואהרד פאן 5 גולד׳ 80 קר׳ ביז 5 גולד׳ 90 קר׳, באהנ-וואארע פאן 6 גולד׳ 10 קר׳ ביז 6 גולד׳ 20 קר׳, פרימא פאן 6 גולד׳ 20 קר׳ ביז 6 גולד׳ 60 קר׳, נייער האפער פאן — גולד׳ — קר׳ ביז — גולד׳ — קר׳ בעצאהלט.

מעהל-פרייזע.

נומ׳	0	1	2	3	4	5	6	7
פריי	17.50	17.20	16.90	16.60	16.20	15.90	15.40	13.40

נומ׳	8	$8\frac{1}{2}$	$8\frac{3}{4}$	9	קלייע נאָב	פיין
פריי	9.50	—.—	—.—	—.—	5.30	5.50

ראָגע. דייטע. מאן בעצאהלטע: אונגארישע שווערע אכסען-הייטע פאן 80 ביז 85 גולד׳ קניפפען פאן 120 ביז 130 גולד׳ פיטטלענע פאן 90 ביז 100 גולד׳ פער 100 קילאָגר׳, יאסהייטע שווערע פאן 9 גולד׳ — קר׳ ביז 10 גולד׳ — קר׳, לייכטע פאן 7 גולד׳ 50 קר׳ ביז 8 גולד׳ — קר׳ פער אאמר.

צוקערשקענומס. סערבישעס פל׳ 17.25, פלאָ-וואנישעס 17 גולד׳ 75 קר׳, דער אומזאטץ בעטרוג 1200 מעטער-צענטנער.

פלעלומען. מאן בעצאהלטע: באָסנישע 75 שטיק פער $\frac{1}{2}$ קילאגראם. צו פל׳ 17.20, 100 שטיקק צו פל׳ 16.30, — שטיקק צו פל׳ —.—, — שטיקק צו —.—, פער אקטאבער נאָוועמבער צו פל׳ —.—. פאָן 100-שטיק-קינגן וואהרדע אין קויאנטס צו פל׳ 14.28, פער אקטאָבער-נאָוועמבער צו פל׳ —.— געשלאָסען. דאס געשאפט שליעסט אין פלייער טענדענץ.

ווין-עקסטראקט.

צור איינבלוקקלינען ערצינונג איינעס פאָרצינליכע נעזונדעז ווייעס, וועלכער פאָם עכטען נאשווייזין נוכם צו אונ-טערשיידען איסט, עמפפעהלע איך דיעזע בעוואהרטע שפע-ציאלשאט.

פייז פיר 2 פלאָ (אויסרייכענד צו 100 ליטער ווין) 5 פל׳ 50 קר׳. דעצעפט ווירד נאכאיס בייגעפאקט. פיר בעפטע ערפאָלג אונד נעזונדעס אאבריקאט נאראנטירט איך.

שפיריטוס-ערשפארניסס

ערצעלט מאן דורך מיינע אונאבערטראָפפענע פערשטאָר-קונגס-עכסענען פיר בראנטווייזע; דיעזעלבע פעליהט דען נעטראנקען איינען אנגענעהמען, שווידיגען געשמאק אונד אייט נור בייא מיר צו האבען. פריי פל׳ 3.50 פער קילאָ (אייך 600 ביז 1000 ליטער) אינקלוזיוע נעבראוכס-אנזייזונג. פרייוילעגט פראנקאָ.

☞ אייסער דיעזען שפעציאלשאטען אפפערירט איך אאמטליכע עסעגענען צור אאבריקאציאָן פאָן רום, קאָגיאק, שלוואָווריטץ, טרעבער, גלעגער- אונד לאנערבראנענט-ווין, אָוויא אללער עקזיסטירענדען פיינען טאפעל-ליקאָרע אין הערפאָרראגענדער אונאבערטראָפפענער קוואל-טאָט. לייכטפאסליכע ערצעפטע ווערדען נאכאיס בייגעפאקט

קארל פרהליפפ פאָללאק

עסטענצעג-שפעציאליטאָטען-פאבריק אין פראג.

(פיאטאָאָללירטע פירמא זייט 1872.)

קלייגע אנצייגען.

אין דיעזער ריבריק קאָסטעט יעדעס איינזאָבע וואָרט 2 קר׳ יעדעס מיט פעטען בוכשטאבען גדרוקקטע וואָרט 3 קר׳, איהט דיא אנצייגע אויך מיט איינער דייטליכען אדרעססע אנגעגעבען, זאָ מוסען דאפיר עפפאראס 30 קר׳ אן שיצפעל-גענבהר גערייכנעט ווערדען. — אויסקונפט איבער דיא אנ-צייגען ערטהיילט דיא אדמיניסטראציאָן אונזערעס בלאטטעס. יעדעס אנגענעמעלטך; שריפטליכע אויסקונפט ווערדען יע-דאָך נור גגען איינזענדונג דער נאטהיגען אפטמארקע ערטהיילט.

צוויייא ערצאהלונגען.

„דער וואונדע-ראבבי״. דיעזע אים „יוד פאָלקס-בלאטט״ ערשיינענע ער-צאהלונג, וועלכע זיך זאָ גראָ-סגן בייפאללס דער נ׳ לעזער ערפרייטע, איהט גנעמעהר פאָללשטאנדיג אין פעפאראס-אבדרוקק (אנגראָשריט) ער-שיינען. נייא איינטרע-טענדע אבאָנענטען, וועלכע דאס פאָנטעראציאָנסגעלד פיר אין קווארטאל איינזע-דען, ערהאלטען דיעזע האָ-אינטערעסאנטע ערצאהלונג אויף פערלאנגען גראטיס צוגע-שיקט, עבענזאָ דען דיעזע וואָכע אין פעפאראס-אבדרוק פאָללשטאנדיג ערשיינענען שפאנגענדען ראָמאן „אריס-טאָקראט אונד יודע.״ אויך אונזערען ביזהעריגען געעהרט, אבאָנענטען, דיא עפפע-אזיטיס האבען, דיא איינ-צעלנען נומערן צו אומזעלן, זענדען ווייר דיעזע ביידען ער-צאהלונגען אונענטעלטליך צו. פיר ניכט-אבאָנענ-טען קאָסטען דיעזעלבען 35 קר׳.

שפיריטוס. מאן בעצאהלט ראהשפיריטוס אונ-פערשטייערט 23 גולד׳ — קר׳, פערשטייערטע ראפפינאדע 61 גולד׳ — קר׳, אן קאָנזומענטען — גולד׳ — קר׳.

הילזענ-פרייטע. נראָבע וויייסע פיאָלען פאָן 6 גולדען 75 קר׳ ביז 7 גולד׳ — קר׳, צווערג-באָהנען פאָן 8 גולד׳ — ביז 8 גולד׳ 50 קר׳, בייזענג-באָהנען פאָן — גולד׳ — קר׳ ביז — גולד׳ — קר׳, מאָהן בלויע פאָן — ביז 31 גולד׳, נרויער פאָן — ביז 30 גולד׳ —. ערבסען פאָן 8 גולד׳ 50 ביז 9 גולד׳ — אונגארישע עגשטלומע צו 14 גולד׳ — קר׳, אויסלאנדישע ערציענגס פאָן — גולד׳ ביז — גולד׳ — קר׳, לינזען יע נאך קוואלטאט פאָן — גולד׳ ביז 9 גולד׳ — קר׳, בעססערע ביז 14 גולד. קיכענעל געייזענערס פאָן — ביז 18 גולד. הירזע-בריען פאָן 10 גולד׳ 50 ביז 12 גולד׳ — קר׳, מאָראר-אמאנן פאָן 5 גולד׳ 75 קר׳ ביז 6 גולד׳ 25 קר׳, אנגאָ-אבאנן פאָן — גולד׳ — קר׳ ביז — גולד׳ — קר׳, אללעס פער 100 קילאָגראמס.

וואָללע. עס וואהרדען צירקא 2200 מעטערצ׳ פערקויפט, אונד צוויאר: בעססערע שטאָפפוואָללע פאָן פל׳ —.75 ביז פל׳ —.85, מיטטעטע שטאָפפוואָללען פאָן פל׳ —.68 ביז פל׳ —.72, מיטטעלאיינשורען פאָן פל׳ —.100 ביז פל׳ —.108 וויייסע צווייישורען פאָן פל׳ —.68 ביז פל׳ —.70, וויייסע אָמטעוואָללע פאָן פל׳ —.66 ביז פל׳ —.68, שחיים-צווייישורען פאָן פל׳ —.— ביז פל׳ —.—, העווישער איינ-שורען פאָן פל׳ —.65 ביז —.66, באטשקאער פעחלערפייע פאָן פל׳ —.— ביז פל׳ —.—, באטשקאער פעחלערדאפטע צו פל׳ —.56 ביז פל׳ —.57, נראָבע צווייישורען פאָן פל׳ —.55 ביז פל׳ —.56, בולגארישע שווייסוואָללע פאָן פל׳ —.— ביז פל׳ —.— אונד אאמעריקאנעווישעע וואָללע מיטט-לעיע פאָן פל׳ —.105 ביז פל׳ —.108 אונד פיינע פאָן פל׳ —.130 ביז —.180.

אונשליטט (חלב). דיא נאכפראגע איהט נעריגג קערנ-אונשליטט איהט מיט 35 פל׳ — קר׳ ביז 36 פל׳ צו נאָטירען.

עדדאפפעל נעלבע פאָן 2 פל׳ 25 ביז 2 פל׳ 35 קר׳ פער 100 קילאָ.

אייער. פיימא קיסטען-אייער צו 1440 שטיק 36 פל׳, מיטעלערע צו 34 גולדען.

האָגנ אונד וואכס אָהנע געשאפט.

„דער וואונדער-ראבבי״.

שפאנגענדע הוסטאָרישע ערצאָהלונג אים דעם 15. יאהרהונדערט.

„אריסטאָקראט אונד יודע״.

האָכ-אינטערעסאנטע ערצאָהלונג נאך איינעס ראָמאן פאָן מ׳ ז׳.

דיעזע ביידען אים „יוד פאָלקסבלאטט״ ערשיע-נענען ערצאָהלונגען זינד אויך אין סעפאראט-אבדרוקק ערשיענען אונד קאָסטען פיר ניכט-אבאָנענטען דיעזעס בלאטטעס צוזאמען 35 קר׳.

נייא אינטערעסענדע אבאָנענטען ערהאלטען דיעזע ביידען ערצאָהלונגען, זאָוויא דען אנפאנג נעס נעגענוואָרטיג אין אונזערעס בלאטטע לויפענ-דען סענזאציאָנעללען ראָמאנס

„איין געטויפטער יודע

אם רוסישען קאיזער-האָפע״

אויף פערלאנגען גראטיס צוגעזענדעט.

עבענזאָ פערזענדען ווירד דיעזעלבען אונ-ענטגעלטליך אן דיא בייזהעריגען אבאָנ-נענטען אונזערעס בלאטטעס צור צייט דער ער-נייערונג אזהרער פראנומעראציאָן.

בעשטעללונגען

זינד צו ריכטען אן דיא רעדאקציאָן דעס

«Jüd. Volksblatt» Budapest, Wurmhof,

יידישעס פאלקסבלאטט

אין דיארמאטה, ה׳ נ׳ אין נוטא, אונד ש׳ ווי אין ק׳-העלמעין. — הערן ק׳ ה׳ מאלליגאנן אין ראאב-סי-נעס: ווי רופן איהנען אין הערב-אינגעס „מיל טיב״ צו.

פערלאזונג.

— ציעהונג דער אונגארישען פראטיעלאט. —

פערלאט וואהרדיג פאלגענדע 51 סעריען: 132 197 284 332 496 895 1048 1128 1404 1488 1678 1717 1810 2068 2129 2206 2280 2439 2761 2777 2797 3022 3215 3294 3326 3333 3393 3648 3977 4112 4181 4255 4284 4319 4452 4472 4660 4710 4747 4953 5013 5017 5019 5100 5127 5142 5302 5693 5710 5837 5853, דער הויפט-טרעפפער פאן 150,000 פל. עגטפעל אויף סעריע 895 נר. 7, 15,000 פל. נעוואנן ס. 2797 נר. 19, 5000 פל. ס. 5017 נר. 26, יע 1000 פל. נעוואנגען ס. 2206 נר. 13, ס. 2439 נר. 30, ס. 3977 נר. 46, ס. 4452 נר. 27, יע 500 פל. ס. 197 נר. 16, ס. 284 נר. 33, ס. 1404 נר. 50, ס. 1488 נר. 43, ס. 1678 נר. 27, ס. 2761 נר. 45, ס. 2797 נר. 22, ס. 4112 נר. 35, ס. 4284 נר. 26, ס. 4472 נר. 42, ס. 4710 נר. 37, ס. 4953 נר. 23, ס. 4953 נר. 39, ס. 5127 נר. 10, ס. 5127 נר. 46, ס. 5142 נר. 37, ס. 5302 נר. 22, ס. 5853 נר. 15. דיא אין דען אבגעדרוקטנען 51 סעריען עגטראלטענען יע 100 נומערן נעוואנגען יע 152 פל.

לאָטטאָציעהונג פאָם 1 נאָוועמבער 1891.

בודאפעסט	54	16	2	21	83
לינץ	35	80	89	90	79
טריעסט	3	31	25	80	51

וואארענ-בעריכט.

בודאפעסטער נעטרייד- אונד פראָדוקטען-נעשאָפט.

וויעצע, עס וואהרדען 100,000 מעטערצענטער פערקויפט. דיא פייעע זינד נעגען דיא פאָרוואָכע אים 20 קר׳ נידריגער.

קאָרן. דאס געשאָפט וואר לעבהאפט. מיטטעל-וואארע פאָן 9 גולדען 80 קר׳ ביז 10 גולדען — קר׳, פרימא פאָן 10 גולדען 40 קר׳ ביז 10 גולדען 60 קר׳. אומזאטץ 20,000 מעטערצענטער.

גערסטע. דיא קויפלוסט וואר גוט. מאן בע-צאהלטע: מיטטעל-וואארע פאָן 6 גולד׳ 20 קר׳ ביז 6 גולד׳ 40 קר׳, בעססערע וואארע פאָן 6 גולד׳ 60 קר׳ ביז 7 גולד׳ — קר׳.

האָפער. בייא מאָסיגער טענדענץ וואהרדען 7000 מעטערצענטנער אומגעזעטצט. מעקלאנטל-האָפער וואהרד פאָן 5 גולד׳ 80 קר׳ ביז 5 גולד׳ 90 קר׳, באהנ-וואארע פאָן 6 גולד׳ 10 קר׳ ביז 6 גולד׳ 20 קר׳, פרימא פאָן 6 גולד׳ 20 קר׳ ביז 6 גולד׳ 60 קר׳, נייער האָפער פאָן — גולד׳ — קר׳ ביז — גולד׳ — קר׳ בעצאהלט.

מעהל-פרייזע.

נומ׳	0	1	2	3	4	5	6	7
פריי	17.50	17.20	16.90	16.60	16.20	15.90	15.40	13.40

נומ׳	8	$8\frac{1}{2}$	$8\frac{3}{4}$	9	קלייע נאָב	פיין
פריי	9.50	—.—	—.—	—.—	5.30	5.50

ראָגע. דייטע. מאן בעצאהלטע: אונגארישע שווערע אכסען-הייטע פאָן 80 ביז 85 גולד׳ קניפפען פאָן 120 ביז 130 גולד׳ פיטטלענע פאָן 90 ביז 100 גולד׳ פער 100 קילאָגר׳, יאסהייטע שווערע פאָן 9 גולד׳ — קר׳ ביז 10 גולד׳ — קר׳, לייכטע פאָן 7 גולד׳ 50 קר׳ ביז 8 גולד׳ — קר׳ פער אאמר.

צוקערשקענומס. סערבישעס פל׳ 17.25, פלאָ-וואנישעס 17 גולד׳ 75 קר׳, דער אומזאטץ בעטרוג 1200 מעטער-צענטנער.

פלעלומען. מאן בעצאהלטע: באָסנישע 75 שטיק פער $\frac{1}{2}$ קילאָגראם. צו פל׳ 17.20, 100 שטיקק צו פל׳ 16.30, — שטיקק צו פל׳ —.—, — שטיקק צו —.—, פער אקטאָבער נאָוועמבער צו פל׳ —.—. פאָן 100-שטיק-קינגן וואהרדע אין קויאנטס צו פל׳ 14.28, פער אקטאָבער-נאָוועמבער צו פל׳ —.— געשלאָסען. דאס געשאָפט שליעסט אין פלייער טענדענץ.

Budapest, 1891. Druck von Sam. Markus, Dorotheagasse 6, (Wurmhof).

Herausgeber und Redacteur: M. Dornbusch.